

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Waldorfská základní škola VÁŽKA, o.p.s.

ČÁST I – OBECNÉ INFORMACE

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

NÁZEV ŠVP:

Školní vzdělávací program Waldorfská základní škola Vážka, o.p.s. – 2025/2026

ZŘIZOVATEL

Název školy: Waldorfská základní škola Vážka, o.p.s.

Sídlo společnosti: Třebušín 115, 412 01 Litoměřice

Místo poskytování vzdělávání: Třebušín 115, 412 01 Litoměřice (primárně 1. stupeň ZŠ)

Jarošova 494/23, 412 01 Litoměřice (primárně 2. stupeň ZŠ)

IČO: 02562707

IZO: 181 066 335

RED-IZO: 691 007 641

ZAKLADATEL

Waldorfská iniciativa Litoměřice, z.s., Jarošova 494/23, 412 01 Litoměřice

KONTAKT

tel: 733 424 559

e-mail: reditel@svobodnazs.cz

webové stránky: www.svobodnazs.cz

Ředitelka školy: Kristýna Brabcová

Ředitelka o.p.s.: Ing. Katarína Hurychová

PLATNOST DOKUMENTU

Platnost a účinnost ŠVP: od 1. 9. 2025

1. verze dokumentu platná a účinná od 1. 9. 2025

Školní vzdělávací program (1. verze) byl projednán školskou radou na jejím zasedání dne 29. 8. 2025

Dokument je závazný:

- v části týkající se 1. stupně ZŠ pro ročníky, které zahájily povinnou školní docházku k 1. 9. 2020 a později,
- v části týkající se 2. stupně ZŠ pro ročníky, které zahájily povinnou školní docházku k 1. 9. 2015 a později.

.....
.....

razítko školy

podpis ředitelky

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

2.1. HISTORIE ŠKOLY

Waldorfská ZŠ Vážka, o.p.s. (dále též WZŠ Vážka) vznikla z úsilí rodičů a pedagogů, kteří hledali alternativní vzdělávání pro své děti.

Naše škola je školou s postupně přibývajícími ročníky. WZŠ Vážka zahájila svou činnost ve školním roce 2015/2016 otevřením jedné první třídy a pak se každý rok, jak žáci postupovali do dalšího ročníku, rozrůstala o novou třídu. V září 2023 se škola stane úplnou devítiletou základní školou s jednou třídou v každém ročníku. Vzdělávání je poskytováno žákům od 1. do 9. ročníku.

WZŠ Vážka se svou koncepcí řídí obecnými principy waldorfské pedagogiky, které vycházejí z myšlenek filosofa a pedagoga Rudolfa Steinera a jsou tvůrčím způsobem rozvíjeny vzhledem k místním, časovým a kulturním podmínkám, v nichž jsou provozovány. Škola je od roku 2018 držitelem ochranné známky „waldorf“ a je řádným členem Asociace waldorfských škol České republiky (<http://www.iwaldorf.cz/>).

2.2. ÚPLNOST A VELIKOST ŠKOLY

WZŠ Vážka je koncipována jako úplná ZŠ s 9 postupnými ročníky. Každý ročník je zastoupen jednou třídou. Škola má dnes kapacitu 141 žáků, z toho 80 žáků na 1. stupni ZŠ a 61 žáků na 2. stupni ZŠ.

Pět kmenových učeben (určených převážně pro třídy prvního stupně) sídlí na adrese Třebušín 115, 412 01 Litoměřice, čtyři kmenové učebny (určené převážně pro třídy druhého stupně) se nacházejí na adrese Jarošova 494/23, 412 01 Litoměřice.

Školní družina o kapacitě 60 dětí se nachází v kmenových učebnách v Třebušíně, školní klub o kapacitě 52 žáků je provozován v kmenových učebnách v Litoměřicích.

Vyučování probíhá zejména v prostorách školy, učitel může výuku přesunout do jiných prostor, např. hřiště školy, příroda v okolí, exkurze apod.

2.3. CHARAKTERISTIKA PEDAGOGICKÉHO SBORU

Pedagogický sbor tvoří ředitelka školy, její zástupkyně, třídní učitelé, učitelé cizích jazyků, odborných a uměleckých předmětů, vychovatelky. V případě potřeby škola využívá asistenty pedagoga.

Kvalifikovanost k výuce úzce souvisí s pojetím waldorfské pedagogiky, postavené na hlavní úloze třídního učitele po celou dobu výuky žáka na základní škole a silných mezipředmětových vazeb. Je žádoucí, aby pedagogové měli jednak odborné pedagogické vzdělání a zároveň byli absolventy tříletého waldorfského semináře.

WZŠ Vážka nabízí svým pedagogům v doplňování, zvyšování a prohlubování kvalifikace plnohodnotné podmínky a podporu. Prioritou školy je též intenzivní další vzdělávání pedagogických pracovníků. Učitelé se pravidelně zúčastňují mnoha kurzů a seminářů dalšího vzdělávání – tuzemských i zahraničních. Škola sama svým pedagogům nabízí prohlubující tematické kurzy a semináře vedené odborníky v oblasti pedagogiky, waldorfské pedagogiky, psychologie a uměleckých oborů.

Výrazným specifikem pedagogického sboru WZŠ Vážka je intenzivní spolupráce v rámci tzv. pedagogického kolegia, které se schází 1x týdně ke společné intenzivní práci na pedagogických, filosofických, uměleckých, organizačních a rýze odborných a procesuálních otázkách výchovy a vzdělávání a organizace waldorfské školy. V rámci jednotlivých ročníků mohou v případě potřeby působit tzv. třídní kolegia sdružující pedagogy působící v daném ročníku. Systém kolegií umožňuje m. j. efektivní realizaci mezipředmětových vazeb, průřezových témat v rámci výchovně vzdělávacího procesu v ročníku. Kromě toho poskytuje všem zúčastněným pedagogům hlubší náhled na osobnost žáka a jeho vývoj z různých úhlů pohledu a tím nabízí možnost vědomějšího a konkrétnějšího pedagogického působení.

Pedagogický sbor též intenzivně pracuje v oblasti posilování a pozitivního tvoření vzájemných vztahů společnou uměleckou prací (návky divadelních představení, společné umělecké a naučné semináře atp.).

Podstatným prvkem dalšího vzdělávání pedagogů WZŠ Vážka jsou vzájemné hospitace v rámci kmenových tříd, oborů i v rámci celé školy. Učitelé mají též možnost pravidelně hospitovat v ostatních waldorfských školách v České republice i ve školách v zahraničí. Hospitace slouží k okamžité i dlouhodobé inspiraci, prohlubování znalostí i metodicko-didaktických metod a dovedností a reflexi vlastní pedagogické činnosti.

Postavení třídního učitele

Waldorfská pedagogika staví na autoritě třídního učitele. Třídní učitel má nelehký úkol poskytnout své třídě od počátku laskavé a pevné vedení, které bude respektovat jak celkový vývojový stupeň třídy, tak potřeby jednotlivých žáků a umožní každému činit pokroky na jeho cestě a zažívat námahu i radost z úspěchu. K tomu si musí učitel učinit jasnou představu o vývojových potřebách dětí v konkrétních podmínkách třídy. Proto je důležité, aby učitel mohl svou třídu provázet co nejdelší dobu.

Je možné a dokonce žádoucí, aby učitel učil ve své třídě všechny předměty hlavního vyučování déle než pouze na prvním stupni. Je průvodcem žáků, jejich rádcem a uvádí je do různých oborů poznání, které jim zprostředkovává umělecky tak, aby v nich probouzel zájem a nadšení. Staví tak před žáky obraz člověka, který je schopen se vypořádat s nejrůznějšími výzvami. Později však je třídní učitel doplňován odbornými učiteli, specialisty, až postupně v deváté třídě zpravidla převládá vyučování odbornými učiteli.

Učiteli musí být zajištěn volný prostor pro vlastní originální a tvůrčí zpracování učební látky v rámci dodržení cílů vzdělávacího programu. V rámci celoživotního vzdělávání se učitelé vzdělávají pro tyto úkoly m. j. na seminářích garantovaných Asociací waldorfských škol ČR.

2.4. CHARAKTERISTIKA ŽÁKŮ

Žáci WZŠ Vážka jsou vzděláváni a vychováni podle zásad waldorfské pedagogiky, která ve svém vzdělávacím programu vychází z poznání vývojových zákonitostí dítěte a zároveň pohlíží na každého žáka jako na jedinečnou a neopakovatelnou osobnost. Naším úkolem je rozpoznat zjevné i skryté možnosti, dispozice a schopnosti žáka a dopomoci mu k jejich všestrannému rozvoji a širokospektrální aktivní orientaci v dnešním globálním světě.

Škola nabízí žákům vzdělání nejen v oblasti myšlení, ale též v oblasti citového prožitku a vůle. Velký důraz je kladen na rozvoj pozitivních sociálních vztahů, morálně etických hodnot, rozvoj střízlivého sebehodnocení a sebevědomí, zájmu a aktivního vztahu ke světu.

2.5. DLOUHODOBÉ PROJEKTY

Stálé projekty jednotlivých tříd i jednorázové specifické projekty pořádané WZŠ Vážka mohutně pomáhají ve výchovně vzdělávacím procesu žáků. V projektech jsou rozvíjeny mezipředmětové vazby, sociální vztahy v rámci tříd i napříč jednotlivými ročníky. Žáci v nich získávají přímou životní zkušenost v nejrůznějších oblastech, které rozvíjejí kompetence žáků, jejich schopnosti a dovednosti. Do projektů jsou prožitkovým způsobem začleněna průřezová témata našeho ŠVP.

Kromě dlouhodobých projektů jednotlivých tříd se pořádají na úrovni celé školy i jednotlivých tříd krátkodobé projekty a školní slavnosti. Tuto problematiku podrobněji rozpracovávají samostatné směrnice školy.

Na přípravě a realizaci řady projektů i školních slavností mají aktivní účast osoby z nejbližšího sociálního okolí žáka. Rodiče, prarodiče a další rodinní příslušníci a přátelé jsou oslovováni ke spolupráci na organizaci a přípravě materiál, prostor a programu. Cílem je propojení přirozeného sociálního prostředí dítěte a vzdělávacího prostředí dítěte. Jedině tak je možné proniknout do hloubky vztahů rodiny, pochopit potřeby a zájmy dítěte a zároveň zprostředkovat vzájemný společný pozitivní prožitek.

2.5.1. PROJEKTY JEDNOTLIVÝCH TŘÍD

Tyto projekty navazují na učební plán, jsou úzce propojeny s výukou a jejich realizace je uskutečňována a integrována napříč předměty.

3. třída

- projekt stavby domu
- sázení obilí, následná sklizeň a pečení chleba

5. třída

- příprava na olympijské hry organizované pro všechny 5. ročníky waldorfských škol v ČR, aktivní účast na těchto olympijských hrách

6. třída

- rytířské hry a slavnosti

8. třída

- nácvik celovečerního divadelního představení včetně technického a materiálního zajištění celé akce
- účast na divadelním festivalu Duhové divadlo pravidelně pořádaném v Písku

9. třída

- řemeslná epocha – Žáci se intenzivně celý týden věnují nejrůznějším řemeslům (keramika, kovotepectví, řezba, kovářství atp.) pod vedením zkušených mistrů

8. nebo 9. třída

- ročníkové práce – Žáci celý rok pracují na zvoleném tématu (praktického či naučného zaměření), které následně zpracují písemně a prezentují na veřejnosti

2.5.2. PATRONACE

V rámci rozvíjení pozitivních sociálních vazeb a vztahů je na naší škole ustanovena tzv. patronace. Žáci 2. stupně jsou tzv. patrony Žáků 1. stupně (žáci 6. třídy jsou patrony Žáků 1. třídy, žáci 7. třídy jsou patrony Žáků 2. třídy atd.). Konkrétní uchopení je vždy na třídním učiteli.

2.6. SPOLUPRÁCE S RODIČI A JINÝMI SUBJEKTY, MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

2.6.1. SPOLUPRÁCE S RODIČI

Škola chápe sebe samu jako školní společenství učitelů, rodičů (zákonných zástupců) a žáků. Podle zodpovědnosti a příslušných úkolů těchto skupin mají všichni povinnost a právo se na tomto spoluvytváření podílet.

Pro zdravý vývoj osobnosti žáka je důležité, aby rodiče měli pochopení a porozumění pro pedagogiku i pro individuální výchovná opatření učitelů, aby se učitelé orientovali ve speciální situaci každého žáka a co nejlépe znali i jeho domácí zázemí. To platí hlavně o třídních učitelích, kteří mohou informovat ostatní pedagogy na pedagogických konferencích - kolegiích, jež probíhají každý týden, a v osobních rozhovorech.

O výsledcích vzdělávání svých dětí jsou rodiče informováni v pravidelných intervalech na třídních schůzkách, což napomáhá rodičům v chápání vyučovacích postupů a metod práce. Frekvenci schůzek si domlouvá třídní učitel na začátku roku s rodiči, nejčastěji v rozsahu 6 třídních schůzek za školní rok. Třídní učitelé nabízejí rodičům ve všech ročnících i pravidelné konzultace, které mají individuální ráz. Od 7. ročníku probíhají tyto konzultace cíleně i za přítomnosti žáka.

Rodiče si mohou také domluvit osobní konzultaci s třídním učitelem v rámci konzultačních hodin i mimo ně. Rodiče také mohou využívat ke komunikaci telefon či mailovou poštu. Ke komunikaci a předávání informací slouží také webové stránky školy a Žákovský sešit.

Neméně důležitý je také potřebný podíl rodičů na přípravě třídních a školních akcí, výletů, projektů, slavností školy a podobně. Pomáhat chodí rodiče i do vyučování – například při výuce pletení, háčkování, či práce s vlnou.

Rodiče se mohou stát členy spolku Waldorfská iniciativa Litoměřice, z.s. (dále též WIL), který je zakladatelem Svobodné základní školy, o.p.s. Tento spolek se školou nadále úzce spolupracuje a podporuje její projekty.

Rodiče jsou také zváni do tematických pracovních skupin, které organizuje WZŠ Vážka (např. pracovní skupina k fundraisingu, revizím RVP, školním slavnostem atp.). Tuto oblast podrobněji rozpracovává samostatná směrnice školy.

Škola též pořádá každý rok několik dnů otevřených dveří, tématické přednášky odborníků, semináře pro rodiče budoucích prvňáčků o principech waldorfské pedagogiky; nabízí všem také vybrané akce jiných waldorfských škol (např. letní vzdělávací semináře ve waldorfské škole v Semilech apod.). Několikrát v roce mají rodiče příležitost účastnit se veřejných i neveřejných vystoupení žáků.

2.6.2. SPOLUPRÁCE S WALDORFSKÝMI ŠKOLAMI V ČR

Naše škola spolupracuje zejména s těmito waldorfskými školami:

- Základní škola waldorfská Jinonice
- Waldorfská základní škola Dobromysl, o.p.s., Plzeň
- Waldorfská základní a střední škola Semily, p. o.

Naše škola se účastní pravidelných porad vedoucích pracovníků waldorfských základních škol ČR. Spolupráce mezi školami probíhá i na úrovni vzájemných hospitací, společných akcí a ročníkových projektech atp..

2.6.3. SPOLUPRÁCE ODBORNÍKY Z OBLASTI WALDORFSKÉ PEDAGOGIKY

- Asociace waldorfských škol ČR (<http://www.iwaldorf.cz/>),
- provázející učitelé, mentoři (Mgr. Alena Klčová, Ing. Pavel Seleši),
- odborní poradci (Ing. Tomáš Kuba, Ing. Silva Kubová, Mgr. Pavel Kreamer, aj.),

2.6.4. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Partnerskou školou je Freie Waldorfschule Görlitz "Jacob Böhme" (<http://www.waldorfschule-goerlitz.de/>).

Spolupráce spočívá zejména v:

- dopisování a setkávání žáků,
- vzájemných hospitací učitelů (např. i jako součást výměnných pobytů),
- uměleckých a dalších společných projektech: vzájemná účast na jarmarcích a slavnostech apod.

K dalším mezinárodním aktivitám Školy v oblasti dalšího vzdělávání učitelů patří také:

- pořádání přednáškových kurzů waldorfského pedagoga a mentora Školy pana Ueli Seilera (Švýcarsko),
- ze zahraničí k nám přijíždějí zkušení lektoři waldorfské pedagogiky, aby obohatili zkušenostmi pedagogické dovednosti našeho učitelského sboru
- spolupráce s Hannelore Brenner na vzdělávacích projektech z období 2. světové války (www.verrein-room28.de)
- naši pedagogové, rodiče i Žáci mají možnost navštívit Školy v zahraničí a podílet se na vzájemné spolupráci v nejrůznějších projektech

2.6.5. DALŠÍ OBLASTI SPOLUPRÁCE

- spolupráce s pedagogicko-psychologickými poradnami a speciálními pedagogickými centry
- spolupráce se školskou radou
- možnosti hospitací pro studenty z českých i zahraničních pedagogických fakult, lektory pedagogických fakult i potenciální či stávající rodiče žáků
- spolupráce s řadou místních a regionálních organizací (podrobněji viz samostatná směrnice Školy ke krátkodobým projektům).

3. CHARAKTERISTIKA ŠVP SVOBODNÁ ZÁKLADNÍ ŠKOLA, O.P.S.,

ŠVP VYCHÁZEJÍCÍHO Z PRINCIPŮ WALDORFSKÉ PEDAGOGIKY

3.1. ZAMĚŘENÍ ŠKOLY

Na WZŠ Vážka jsou žáci vyučováni podle tohoto vzdělávacího programu, který plně respektuje a rozpracovává myšlenky waldorfské výuky.

V naší škole:

- Usilujeme o všestranný a celostní pohled na člověka.
- Soustředíme se na rovnoměrný rozvoj myšlení, citění a vůle.
- Usilujeme o utváření prostředí, které podporuje přirozenou lidskou touhu po poznání a otevírá svobodnou cestu za poznáním světa a sebe v něm.
- Chceme rozvíjet člověka jako lidskou individualitu na základě impulsů Rudolfa Steinera: „Chceme vychovávat lidi, kteří mohou svobodně a otevřeně předstupovat před svět a kteří mohou svobodně a otevřeně jednat ve smyslu toho, co je prospěšné světu.“
- Důraz klademe na etické a mravní hodnoty, výchovu k sounáležitosti a spolupráci, rozvoj lásky k domovu a vlasti.
- Naši základní filozofie je úcta a respekt k vnitřnímu přesvědčení a osobnímu vyznání druhého člověka, myšlení bez předsudků a vzájemná podpora.
- Snažíme se o rozvoj pozitivního vztahu žáků k přírodě.

Naším hlavním cílem je rozpoznat možnosti, vlohy a nadání každého žáka, pomáhat mu v poznávání světa a sebe sama tak, aby se vzděláváním a výchovou stával svobodným člověkem, samostatným a zodpovědným za

sebe

a svět. Největší důraz klademe na to, aby Žáci v průběhu svého školního působení, ale i po něm, měly touhu po dalším vzdělávání. Ve vzdělávání odpovídajícím individuálním možnostem a věkovým stupňům Žák poznává a prožívá svět přírody, svět lidí a svět duchovní kultury, učí se chápat smysl poznatků. Osvojuje si mateřský jazyk a cizí jazyky, poznává vědy o přírodě, společnosti, základy umění, což spolu s tělovýchovnou, pracovní a uměleckou činností umožňuje jeho zdravý tělesný, duševní a duchovní růst, rovnovážný rozvoj rozumu, citu a vůle.

Žáci se učí od první třídy jeden cizí jazyk (anglický), druhý cizí jazyk (německý) se Žáci učí od 3. třídy. Všichni Žáci se dále učí hrát na flétnu, podporujeme umělecké a řemeslné činnosti. Vyučování je založeno na vzájemném porozumění a spolupráci učitele a žáků navzájem. Výchovný význam blízkého osobního vztahu mezi učitelem

a žákem je zdůrazněn tím, že větší část školní docházky mívají Žáci jednoho třídního učitele, tj. na prvním i druhém stupni. To umožňuje výchovu založenou na podrobném poznání osobnosti každého žáka, citlivé reagování

na všech pozitivní změny i krize v jeho vývoji.

Přírodovědné předměty vyučujeme zejména metodou problémového vyučování, kdy žákům předkládáme problém, například pokus. Žáci jsou vedeni k tomu, aby se samostatně nebo s pomocí pedagoga snažili k novým poznatkům dospět vlastním uvažováním, pozorováním, měřením či výpočtem. Tato metoda představuje návrat k původnímu autentickému poznávání světa člověkem a podněcuje aktivitu a samostatné myšlení žáků.

Waldorfská pedagogika je založena na zákonitosti vývojových fází dítěte a mladého člověka, proměn a rozvoje jeho vztahu ke světu a jeho schopnosti učit se. Vzdělávací program, metody a obsahy výuky jsou přizpůsobeny tomuto vývoji a sestaveny dle postupně se rozvíjejících schopností a potřeb žáka. Cílem výuky a výchovy žáka je jeho všestranný rozvoj nejen v teoretických ale i praktických a uměleckých oborech.

Schopnosti, nadání i podmínky ke vzdělávání každého žáka jsou odlišné. Rozmanitost nabídky předmětů umožňuje každému žákovi najít pro sebe v učebním programu něco, v čem bude mít šanci vyniknout – stírají se tak rozdíly mezi méně a více nadanými nebo zručnými. Výkony žáků pak nejsou motivovány známkovým hodnocením, ale prožitkovým charakterem výuky, který vzbuzuje živý zájem o probíranou látku.

Obsah vzdělávání, osvojování poznatků, znalost faktů a s nimi spojených dílčích dovedností a návyků nejsou chápány jako cíl vzdělávání. Vzdělávací program nenadřazuje žádný předmět či skupinu předmětů nad druhé, všechny předměty jsou určeny pro všechny žáky základního vzdělávání - dívky se tak učí práci se dřevem a kovem, chlapci pletou, háčkují, atd. Smyslem je dát všem žákům široký základ - každý z předmětů rozvíjí dílčí aspekty široké palety lidských kvalit. V programu je zohledňováno co možná největší prolínání jednotlivých témat.

Ve vyučování je snaha stavět mosty mezi jednotlivými obory a předměty, představovat žákům svět ve vzájemných vztazích a ve vztahu k člověku.

Základem života waldorfských tříd je společenství žáků, učitelů a rodičů, a proto je nutné neustále udržovat a rozvíjet vzájemný kontakt a spolupráci s rodinami žáků (provázanost školních vzdělávacích aktivit s výchovným působením rodiny).

Je žádoucí, aby během základní školy provázel žáka po celou dobu jeden třídní učitel, který vyučuje obvykle všechny hlavní předměty v epochách. V tomto ohledu kladou waldorfské třídy mnohem větší nároky jak na učitele, tak i na rodiče žáků. Učitel, který velmi dobře zná své žáky, může lépe napomoci rozvinout všechny vlohy svých žáků do té míry, aby byli v dospělosti schopni vlastní orientace, samostatného, odpovědného a sociálně pozitivně zaměřeného jednání a myšlení.

Žijeme v době velmi bouřlivého rozvoje naší civilizace. Nermalou měrou k němu přispívá i závratné tempo vývoje informačních technologií. Na jedné straně je velmi snadné vyhledat téměř jakoukoliv požadovanou informaci,

na straně druhé se vývoj mění takovým tempem, že získané poznatek stárne a je nutné jej neustále aktualizovat. Tradiční přístup ke vzdělání – vybavit jednou provždy žáka veškerým teoretickým poznáním o světě a společnosti, v níž žije – se tedy v dnešní době ukazuje jako překonaný. Do popředí vstupují lidské vlastnosti – zodpovědnost, kreativita, zájem o věc, spolehlivost. A to jsou oblasti, na které se waldorfská pedagogika zaměřuje.

Tvorba vzdělávacího programu, rozvrh hodin i výběr témat v jednotlivých vyučovacích předmětech se snaží přihlížet k rytmickému průběhu školního roku, týdne, dne a odpovídat přirozeně odůvodněnému střídání klidu, ochoty vnímat a potřeby pohybu. Uspořádání teoretických, uměleckých a prakticky zaměřených vyučovacích předmětů umožňuje střídání jednotlivých činností, což pomáhá zpracování učební látky a jejímu trvalému osvojení. Metodika vyučování a učení se tedy staví na rytmickém sledu tří fází každého samostatného procesu – poznání, porozumění a osvojení obsahu.

Epochové vyučování

Specifikou waldorfských tříd je epochové vyučování, které se uskutečňuje každodenně v prvních 115 minutách (108 minut výuky a 7 minut přestávka).

Předměty vyučované epochově jsou český jazyk a literatura, matematika, člověk a jeho svět, člověk a společnost, nauka o přírodě. Cizí jazyky, tělesná výchova, pracovní výchova, informatika, hudební výchova a výtvarná výchova (tzv. odborné předměty) jsou vyučovány v běžných vyučovacích jednotkách. K epochovým předmětům jsou dle potřeby přidávány procvičovací hodiny.

Velmi dobře a účelně jsou při konkretizaci učebních obsahů využity mezipředmětové vazby. Výuka v epochách umožňuje probrat větší uzavřené celky a do hloubky se ponořit do probírané látky. Žáci tak mají možnost lépe chápat souvislosti a odnést si z epochy silný a ucelený zážitek. Poznatky pak lépe ukládají do dlouhodobé paměti.

Denní epochový blok přitom není jednotvárný. Začíná rytmickou částí, která má děti probudit a aktivizovat. Dále se v něm střídají činnosti k procvičování učiva, výklad, řešení problémů, objevování, zápis do sešitů a končí

zpravidla vyprávěním, které podává Žákům obrazy přiměřené jejich věku a tématům ve výuce.

Učební látku si mohou Žáci osvojovat také vlastní samostatnou prací formou projektů a ročníkových prací, které kromě jiného předpokládají tvůrčí zpracování obsahů učiva.

Žáci si vedou epochové sešity, do nichž podrobně zaznamenávají probírané učivo a které bývají často bohatě ilustrovány. Epochové sešity slouží v následujících letech jako učebnice a na jejich tvorbu je kladen velký důraz.

Učebnice tradičního typu mohou nahradit také didaktické materiály, které vytvářejí sami učitelé.

Žáci jsou vedeni k tomu, aby dokázali pracovat s nejrůznějšími zdroji informací (tradiční učebnice, informace od učitele, internet, odborné publikace, osobní zkušenost z praxe) a s nejrůznějšími pomůckami (nástroje a náčiní, audiovizuální pomůcky atp.) a kriticky myslet.

Věkové charakteristiky žáka

Aby vyučování Žáka oslovilo, musí se učitel zaměřit nejen na různé složky osobnosti, ale také respektovat vývojové stádium, ve kterém se Žák nachází. Waldorfská pedagogika rozlišuje tři období ve vývoji člověka od narození do první dospělosti (do 19–21 let). Doba devítiletého vzdělání je zhruba dobou druhého Životního období, tedy od 6–7 let věku do puberty.

Vnitřní aktivita Žáka se v tomto období rozvíjí ve vytváření myšlenkových obrazů a představ. Vůči svému okolí se Žák nejvíce otevírá slovu, řeči. Žákům je třeba hodně vyprávět (pohádky, bajky, legendy, pověsti atd.) a také učební látku proměnit ve vyprávění.

Pro zdravý vývoj Žáka tohoto období má velký význam rytmus: časový rytmus školního dne, týdne, rytmus slavností, rytmické pohybové aktivity využívané při učení, rytmus v hudbě, zpěvu, řeči (recitaci), v tělovýchově.

Pro zdravý duševní i tělesný vývoj Žáka je škodlivé, když se předčasně zavádí do učení abstraktní myšlení. Je to rozhodující životní období pro rozvoj paměti.

Uvnitř období devítileté školní docházky lze rozeznávat **tři vývojové fáze**:

První tři školní roky

Žák ještě není zralý, aby přijímal abstraktní představy a aby si je osvojoval v namáhavých školních hodinách. V první třídě Žák přijímá nové podněty ještě především napodobováním. Hlavní metodou vyučování je rozvíjení fantazie, osvojování si poznatků prostřednictvím myšlenkových obrazů obsažených ve vyprávění. Vyprávění nesmí být abstraktní, ale plné fantazie, živé a s dějem.

„Dítě je vedeno uměleckými postupy, tj. osvojování psaní, počítání i čtení má svou uměleckou podobu, která umožňuje dětem v raném školním věku prožít krásu osvojovaných znalostí.“

Žák po devátém roce věku

Devátý rok je rokem veliké změny v citovém postoji. Žák má pocit, že svět stojí proti němu, prožívá silně jeho špatné stránky. Pociťuje strachy, stává se kritickým; poprvé prožívá sám sebe vzhledem k vnějšímu světu. Autorita, kterou dosud následovalo, je vystavena pochybnosti. Vytváří se nový postoj k autoritě. Žák by měl poznat a prožít, že uctívaný dospělý sám uznává vyšší autoritu. Mohou to být postavy, které vynikají nad obyčejnými lidmi – hrdinové z mytologie, historie, osobnosti z dějin vědy, umění, náboženství. Žák by nyní měl získat ne dosud vědecký, ale spíše umělecky prožitý vztah k přírodě, obraz o postavení člověka v celku přírody.

Žák po dvanáctém roce věku

Prepuberta je začátkem úplného oddělení vlastní osoby od vnějšího světa. Vnitřní aktivita je zaměřena k jeho dobývání. Vztah ke světu se stává agresivním. Probouzí se i sociální prvek, vytvářejí se party. Znakem tohoto věku je tajuplné snění, klábosení, hihňání, náladovost, nesnášenlivost vůči dospělým. U děvčete dochází s tělesným zráním k únavě, zmenšení objektivní schopnosti výkonu (i učebního), ke špatným náladám, depresím. U chlapce je tomu obráceně. Překypuje vitalitou a zbavuje se přemíry svých sil v různých aktivitách, nezřídka svévolných. Toto složité období vyžaduje velké nasazení a takt od učitelů i od rodičů.

Ve výuce jsou předkládána témata tak, že žákům umožňují projevit vlastní názor, svůj postoj. Jsou vedeni k týmové i samostatné práci. Po dvanáctém roce pracuje učitel vědomě na posilování vůle, zejména v předmětech výchovného charakteru.

3.2. VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Společné postupy, které vedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Jsou uplatňovány všemi pedagogy při výuce i mimo ni. Klíčové kompetence mají žákům pomáhat při získávání základu všeobecného vzdělávání. Úroveň klíčových kompetencí získaných na základní škole není konečná, ale tvoří základ pro další celoživotní učení a orientaci v každodenním praktickém životě.

KOMPETENCE K UČENÍ

Umožňuje žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení.

Výchovné strategie:

- Na praktických příkladech blízkých žákovi vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení,
- podporujeme různé přijatelné způsoby k dosažení cíle,
- učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnost,
- na praktických příkladech blízkých žákovi vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení,
- během výuky klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací,
- individuálním přístupem k žákům maximalizujeme jejich šanci prožít úspěch,
- žákům umožňujeme ve vhodných případech realizovat vlastní nápady, podněcujeme jejich tvořivost,
- učíme se vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení pro samotné učení a pro jeho další přínos,
- jdeme příkladem – neustále si dalším vzděláváním rozšiřujeme nejen „svůj“ pedagogický obzor.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU

Podněcuje žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů.

Výchovné strategie:

- Při výuce motivujeme žáky v co největší míře problémovými úlohami z praktického života,
- děti vedeme k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení,
- učitel umožňuje žákům pracovat s materiály a zdroji, v nichž si mohou ověřit správnost svého řešení,
- podporujeme originální (netradiční) způsoby řešení problémů, jejichž strategii si žák dokáže obhájit,
- podporujeme samostatnost, tvořivost a kritické myšlení,
- starší žáci se stávají „patrony“ mladších žáků, pro které pořádají soutěže, divadelní představení a slavnosti,
- při výuce i mimo vyučování vytváříme pro žáky příležitosti k vzájemné spolupráci a týmovému řešení úkolů.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

Vede žáky k všestranné a účinné komunikaci.

Výchovné strategie:

- Vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu,
- učitel žákům umožňuje, aby si vzájemně sdělovali své pocity a názory,
- podporujeme přátelské vztahy a pomoc ve třídách i mezi třídami,
- netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů,
- organizujeme školní akce, při kterých vzájemně spolupracují nižší a vyšší ročníky,
- důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených ve školním řádu, v řádech odborných učeben,
- od první třídy vyučujeme cizím jazykům,
- učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných,
- podporujeme komunikaci s jinými školami (Olympiády, Divadelní festival Waldorfských škol, výměnné pobyty u nás i v zahraničí),
- začleňujeme metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vedeme děti ke spolupráci při vyučování,
- sami otevřeně komunikujeme na „kulturní úrovni“, své názory opíráme o logické argumenty. Netolerujeme pomluvy, nezdvořilost. Pozitivně svoji školu a učitelskou profesi prezentujeme na veřejnosti.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

Rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci vlastní a druhých.

Výchovné strategie:

- Během vzdělávání používáme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení,
- podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů,
- podporujeme respekt k odlišnosti a toleranci k různým vyznáním,
- učitel zadává úkoly, při kterých žáci spolupracují,
- podporujeme nesobecké chování, ochotu vytvořit něco pro druhé a schopnost rozdělit se,
- podporujeme přátelské vztahy a pomoc ve třídách i mezi třídami,
- sociální kompetence vyvozujeme při přirozených činnostech s žáky, formou zážitku, pedagog jde příkladem,
- při tvoření výuky často učitel vychází z poznatků dramatické výchovy,
- usilujeme o to, aby žáci prokázali schopnost střídát role ve skupině,
- žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí,
- učíme je zároveň k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky,
- učíme žáky kooperaci a týmové práci vhodným formulováním úkolů a vytvářením podmínek pro

smysluplnou spolupráci.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

Připravují Žáky jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňující svá práva a plnící své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí, jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích.

Výchovné strategie:

- Ve třídních kolektivech Žáci společně stanovují pravidla chování,
- jsou respektovány individuální rozdíly (národnostní, kulturní),
- vedeme Žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem,
- netolerujeme sociálně patologické, vulgární, agresivní a nezdvořilé projevy chování,
- využíváme pomoci a zkušeností odborníků – lékařů, speciálních pedagogů, výchovných poradců apod.,
- při kázeňských problémech Žáků se vždy snažíme zjistit jejich motiv – příčinu,
- je kladen důraz na environmentální výchovu,
- Žáky vedeme k třídění odpadů,
- zprostředkováváme Žákům pobyt v různých prostředích (společenských, přírodních) a společně se učíme v těchto prostředích obstát a chovat se zodpovědně,
- při pobytech v přírodě se Žáci chovají jako zodpovědné osoby,
- Žáci se během výuky seznamují s hodnotami a kulturními odkazy našeho národa, je poukazováno na významné osobnosti našich dějin,
- Žáky zapojujeme do mezinárodních projektů, kde se prakticky seznamují s kulturou jiných národů,
- důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole, stanovených ve vnitřních směrnících školy (Školní řád a Vnitřní řád),
- respektujeme osobnost žáka, budujeme přátelskou a otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

Pomáhá Žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci.

Výchovné strategie:

- Od prvního ročníku mají Žáci pracovní činnosti, ve vyšších ročnících se přidávají dílny a řemeslné epochy,
- při všech činnostech jsou Žáci vedeni k dokončování svých prací a respektování práce druhých,
- vedeme je k objektivnímu sebehodnocení a posouzení s reálnými možnostmi při profesní orientaci,
- výuka je doplněna praktickými exkurzemi do řemeslných dílen, výrobních podniků i středních škol,
- v průběhu školní docházky Žáci poznávají různé profese a připravují se na budoucí povolání,
- při výuce vytváříme podnětné a tvořivé prostředí,
- zapojujeme žáky do péče o chod třídy, dělíme mezi žáky drobné odpovědnosti za chod skupiny a

prostředí,

- individuálním přístupem a spoluprací s rodiči pomáháme Žákům při profesní orientaci.

KOMPETENCE DIGITÁLNÍ

Pomáhá Žákům orientovat se v digitálním prostředí a vede je ke kritickému a tvořivému využívání digitálních technologií:

Výchovné strategie:

- vedeme Žáky ke kritickému hodnocení přínosu digitálních technologií a rizik jejich používání
- při výuce vytváříme prostor k využívání digitálních prostředků k individuálnímu vyjádření Žáků, vždy ale etickým způsobem
- v průběhu školní docházky pracují Žáci s digitálními zařízeními, obsahy, daty a informacemi způsobem, který odpovídá praktickým situacím
- vedeme Žáky ke kritickému hodnocení přínosu digitálních technologií a rizik jejich používání

3.3. ZABEZPEČENÍ VÝUKY ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A ŽÁKŮ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH

Třídní učitelé waldorfských tříd a vychovatelé zájmového vzdělávání se pravidelně věnují Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, jakož i Žákům mimořádně nadaným. Ve společných kolegiích každý týden popisují, hodnotí a řeší potřeby vybraných Žáků a třídních kolektivů. Spolupracují při tom se školním speciálním pedagogem a výchovným poradcem, případně školskými poradenskými zařízeními.

Škola zajišťuje školní poradenské pozice – výchovného poradce, metodika primární prevence a speciálního pedagoga, kteří podpoří inkluzivní vzdělávání Žáka se SVP a Žáka mimořádně nadaného, doporučí návazné služby, pomohou vyhledat a zprostředkovat návazné služby. Školní speciální pedagog provádí screeningové pozorování ve třídách, poskytuje konzultace pedagogům a rodičům, věnuje se Žákům intervenčně.

Vzhledem ke sníženému počtu dětí ve třídách naší školy a výraznou individualizaci výchovně-vzdělávací práce, která vychází z principů waldorfské pedagogiky, splňuje naše škola podmínky pro inkluzivní vzdělávání.

3.3.1. VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Na vzdělávání Žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen SVP) se podílí třídní učitel, případně asistent pedagoga, učitelé dalších předmětů, vychovatelé, školní speciální pedagog, školní psycholog, metodik prevence a výchovný poradce.

Žáci se SVP mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření.

PLÁN PEDAGOGICKÉ PODPORY

Škola uplatňuje podpůrná opatření prvního stupně na základě plánu pedagogické podpory (dále jen PLPP) bez doporučení školského poradenského zařízení. Účelem podpory vzdělávání těchto Žáků je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého Žáka s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti.

Pedagog tomu přizpůsobuje vzdělávací strategie a metody na základě stanovených podpůrných opatření.

V případě, že učitel vysleduje u žáka projevy, které by mohly způsobit školní neúspěch dítěte, zpracuje plán pedagogické podpory žáka ve spolupráci s výchovným poradcem/speciálním pedagogem/dalšími zainteresovanými pedagogy. Plán pedagogické podpory zahrnuje zejména popis obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb žáka, vybraná podpůrná opatření prvního stupně, stanovení cílů podpory a způsobu vyhodnocování naplňování plánu. Poskytování podpůrných opatření prvního stupně učitel průběžně vyhodnocuje. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření na základě plánu pedagogické podpory učitel vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Pokud v rámci PLPP dochází k naplnění cílů, může dojít k jeho prodloužení. V případě, že došlo ke kompenzaci obtíží, může být na základě vyhodnocení podpora v rámci PLPP ukončena. Není-li tomu tak, doporučí učitel ve spolupráci se školním speciálním pedagogem nebo se školním psychologem zletilému žákovi nebo zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení (dále jen ŠPZ). Do doby zahájení poskytování podpůrných opatření na základě doporučení ŠPZ poskytuje škola podpůrná opatření prvního stupně na základě PLPP, který je v případě potřeby aktualizován. S plánem pedagogické podpory seznámí pedagog žáka, zákonného zástupce žáka, všechny vyučující žáka a další pedagogické pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu. Plán obsahuje podpis osob, které s ním byly seznámeny. Výše uvedená pravidla platí i pro oblast zájmového vzdělávání a součástí vytvořeného PLPP je i kapitola týkající se právě zájmového vzdělávání, na jejíž tvorbě se podílí příslušný vychovatel.

V případě, kdy na základě vyhodnocení PLPP je doporučeno využití poradenské pomoci ŠPZ, je osobou odpovídající za spolupráci s tímto zařízením speciální pedagog. Jestliže ŠPZ doporučí pokračování v realizaci podpůrných opatření prvního stupně, škola PLPP aktualizuje.

INDIVIDUÁLNÍ VZDĚLÁVACÍ PLÁN

Pokud jsou v doporučení ŠPZ navržena podpůrná opatření druhého a vyššího stupně, zpracuje škola individuální vzdělávací plán (dále jen IVP), je-li v doporučení uveden jako podpůrné opatření, na základě žádosti a udělení písemného informovaného souhlasu zletilého žáka nebo zákonného zástupce. IVP vytváří škola bezodkladně, nejpozději do 1 měsíce po obdržení doporučení a žádosti zákonného zástupce žáka o IVP.

V rámci IVP je doporučení odborného školského pracoviště rozpracováno do podoby očekávaných výstupů týkajících se obsahu učiva v jednotlivých předmětech, do kterých se speciální potřeby žáka promítají, včetně volby vzdělávacích strategií pro období daného školního roku, případně jeho zbývajících částí.

Individuální vzdělávací plán sestavují třídní učitelé ve spolupráci se školním speciálním pedagogem a učiteli příslušných předmětů. K tvorbě IVP je případně přizván asistent pedagoga. Vzdělávání podle IVP je poskytováno na základě písemného informovaného souhlasu zletilého žáka nebo zákonného zástupce. Realizace IVP je pravidelně vyhodnocována vyučujícími. Dále pak, jedenkrát ročně, je IVP vyhodnocen ve spolupráci s pracovníky ŠPZ, které zpracovalo doporučení pro tvorbu IVP.

Vzdělávání dětí se SVP probíhá běžným způsobem na podkladě podpůrných opatření s tím, že učitelé se ve

vztahu k Žákům se SVP zaměřují na případné přiměřené úpravy očekávaných výstupů či učiva, kterým jsou naplňovány očekávané výstupy v jednotlivých vyučovacích předmětech (úprava metod, popřípadě obsahu a rozsahu výuky, individualizace hodnocení atd.).

V případě handicapu zvláště závažného charakteru se na edukačním procesu podílí rovněž asistent pedagoga, jehož úkolem je poskytovat Žákovi potřebnou podporu při účasti na běžné výuce. Odpovědnost za plánování obsahu vzdělávání, samotný průběh vzdělávání i hodnocení výsledků Žáka nese pedagog, který ve všech fázích edukace spolupracuje s asistentem a školním speciálním pedagogem.

Důraz je kladen na spolupráci všech zúčastněných subjektů ve výchovně vzdělávacím procesu - tedy Žáka, zákonných zástupců a pedagogů, což je základním předpokladem úspěšného vzdělávání Žáků se SVP.

V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro Žáky s LMP od třetího stupně podpory, bude pro tvorbu individuálního vzdělávacího plánu (dále jen IVP) využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů. Minimální doporučená úroveň, která je stanovena v RVP ZV pro 3., 5. a 9. ročník, bude na základě Doporučení školského poradenského zařízení rozpracována pro konkrétní ročník v IVP Žáka s přiznaným podpůrným opatřením. Postup tvorby, realizace a vyhodnocování IVP je stejný jako v případě IVP ostatních Žáků. IVP může být během roku upravován podle potřeb Žáka. Při tvorbě IVP bude využíváno metodické podpory školního poradenského pracoviště a metodická podpora na Metodickém portále RVP.CZ.

PERSONÁLNÍ PODPŮRNÁ OPATŘENÍ

V případě potřeby a po dohodě se školským poradenským zařízením zajistí škola výuku předmětu speciálně pedagogické péče, pedagogickou intervenci (pro Žáky s SVP od druhého stupně podpory), případně podporu asistenta pedagoga. Předmět speciálně pedagogické péče je zajišťován speciálním pedagogem školy při dodržení nejvyššího počtu povinných vyučovacích hodin, přičemž je zaměřen na nápravy např. v oblasti logopedických obtíží, řečové výchovy, specifických poruch učení, rozvoj grafomotorických dovedností, rozvoj vizuálně percepčních dovedností, zdravotní tělesné výchovy, na nácvik sociální komunikace. Pedagogická intervence slouží zejména k podpoře vzdělávání Žáka ve vyučovacích předmětech, kde je třeba posílit jeho vzdělávání, případně ke kompenzaci nedostatečné domácí přípravy na výuku.

3.3.2. VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH

Ve výuce jsou Žáci podněcováni k intenzivnějšímu rozvíjení všech dovedností a znalostí, pro něž má Žák nadání či talent. Motivujeme Žáky k rozšiřování vědomostí a dovedností do větší hloubky, snažíme se, aby pracovali více samostatně a cílevědomě. Na Žáka jsou kladeny vyšší nároky odpovídající jeho dovednostem a schopnostem, je zapojován vhodným způsobem do výuky (např. plnění náročnějších částí úkolů, pověření vedením skupiny, samostatné bádání a zkoumání). Nadaní Žáci jsou podporováni i v mimoškolních aktivitách a jsou zapojováni do reprezentace školy (soutěže, představení, prezentace, aj.).

Svobodná základní škola poskytuje Žákům pestré zájmové vzdělávání, které může mimořádně nadané Žáky podpořit v prohlubování oblasti jejich talentu.

Postup při zajišťování vzdělávání žáků mimořádně nadaných je stejný, jako v případě žáků ohrožených školním neúspěchem. Mimořádné nadání vnímáme jako speciální vzdělávací potřebu a tak k němu i formálně přistupujeme.

V případě, že učitel vysleduje u žáka projevy nadání, informuje o svém zjištění speciálního pedagoga školy a zákonné zástupce žáka. Pro nadaného žáka je možné zpracování plánu pedagogické podpory, dle zásad výše, jehož obsahem může být rozšíření obsahu vzdělávání nad rámec tohoto ŠVP. Žáci mimořádně nadaní jsou v naší škole integrováni do běžných tříd na základě doporučení školského poradenského zařízení, které provádí zjišťování mimořádného nadání, případně ve spolupráci s příslušnými odborníky na oblast či okruh oblastí, ve kterých žák projevuje nadání. Výuka probíhá podle individuálního vzdělávacího plánu (IVP u žáka mimořádně nadaného nese stejné náležitosti jako výše). V individuálním vzdělávacím plánu jsou rozpracovány závěry a doporučení akreditovaného poradenského zařízení do podoby očekávaných výstupů, učiva a vhodných vzdělávacích strategií pro období školního roku nebo jeho zbývajících částí nad rámec ŠVP. Součástí individuálního vzdělávacího plánu mimořádně nadaného žáka může být i jeho účast ve výuce některých vyučovacích předmětů ve vyšším ročníku, než který navštěvuje. Výuka žáků mimořádně nadaných se v předmětech, ve kterých je integrace stanovena, zaměřuje na jejich individuální rozvoj s rozšířením obsahu vzdělávání. Speciální pedagog školy či školní psycholog sleduje mimořádně nadané žáky zejména po stránce osobnostního a sociálního rozvoje, který nebývá vždy v souladu s rozvojem žáka v oblasti vzdělávací.

3.4. ZAČLENĚNÍ PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT

Obsah průřezových témat reflektuje aktuální problémy současného světa. Procházejí napříč vzdělávacími oblastmi, propojují vzdělávací obsahy různých oborů a umožňují přistupovat ke vzdělávacímu obsahu komplexně. Jsou důležitým formativním prvkem a podílejí se na utváření a rozvíjení klíčových kompetencí. Realizovány jsou vzdělávacími strategiemi, které jsou použity pro naplnění očekávaných výstupů jednotlivých vzdělávacích oborů, ke kterým jsou přiřazeny.

Smyslem průřezových témat není jen doplňovat vzdělávací obsah vyučovacích předmětů, ale otevřít žákům další perspektivy poznání a umožnit jim získat zkušenosti, které využijí v každodenním životě. Mají žáky rozvíjet především v oblasti postojů a hodnot. Poskytují tak příležitosti pro individuální rozvoj a uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou komunikaci a spolupráci. Mohou působit na celkovou atmosféru školy a na utváření vzájemných vztahů.

Kritéria hodnocení žáka je třeba i v případě průřezových témat promýšlet ve vztahu ke klíčovým kompetencím a nastavit je tak, aby byl maximálně zohledněn individuální potenciál žáka, jeho osobní pokrok i schopnost aplikovat poznatky při konkrétní činnosti a uplatnit je v běžné životní praxi.

Průřezová témata jsou v našem ŠVP zařazena způsobem integrace do předmětu a projektu. V následujícím výčtu jsou uvedeny tematické okruhy jednotlivých průřezových témat, ročníky a vyučovacích předmětů, ve kterých jsou realizovány. Pro každý tematický okruh jednotlivých průřezových témat je uvedeno, zda se realizuje formou tematicky zaměřené hodiny nebo formou integrace do předmětu (cvičná hodina) či projektu v průběhu daného ročníku. Začlenění průřezových témat do výuky nebo zájmového vzdělávání může dále vyplynout z

přirozeného zájmu dětí, socio-kulturních okolností daných dobou/společenskou situací nebo vzniklou situací ve škole či blízkém okolí.

Průřezová témata a tematické okruhy:

- **Osobnostní a sociální výchova (OSV)**

Osobnostní a sociální výchova je nedílnou součástí waldorfské pedagogiky jako celku. Již od prvních tříd je v rámci waldorfského školního vzdělávacího programu pečováno v rámci všech předmětů o pěstování osobnostního, sociálního i morálního rozvoje v nejširším slova smyslu.

Sociální rozvoj žáka je prohlubován a rozvíjen na několika stupních – od jednotlivce a jeho vztahu k blízkým spolužákům po jednotlivce ve vztahu k celému světu a jeho dění. V rámci školního vzdělávacího programu pečujeme o rozvoj sociálních kvalit žáků, tříd i celku školy (viz učební plán, projekty jednotlivých tříd i celoškolní projekty, akce ve spolupráci s rodiči i dalšími školami). V rámci vyučovacích předmětů jsou žáci konfrontováni s potřebou kooperace s ostatními, důraz je kladen na rozvoj kompetitivních schopností ve vztahu nikoli k ostatním, ale k sobě sama. Podstatnou součástí je i rozvoj schopnosti komunikace, kultivovaného projevu jak po stránce obsahu, tak po stránce hlasové i mimicko-gestikulační, schopnost aktivního naslouchání, řešení problémů atd. V rámci jednotlivých předmětů se žáci prostřednictvím setkávání se s příběhy nejrozumnějších osobností našich i světových dějin a dalších příkladů mají možnost seznámit s nejrozumnějšími sociálními situacemi a jejich řešením, stejně tak jako v rámci reálné praxe školy.

Podobně je tomu s osobnostní výchovou. Pedagogové co nejdůsledněji dbají na to, aby každého žáka mohli poznat v jeho jedinečnosti, jeho založení, schopnosti, možnosti i nedostatky a to jak v rámci školního vzdělávání, tak v rámci oblasti jeho zájmů a v neposlední řadě i v rámci jeho rodinných souvislostí a vztahů. Tuto roli v nejširším slova smyslu zastávají třídní učitelé, významný podíl zde hrají roli samozřejmě i učitelé odborní. Díky důkladné diagnostice jsou pak učitelé schopni působit na žáka na základě co nejdůkladnějšího poznání jeho osobnosti a pomáhat mu rozvíjet se zdravě na duševní i tělesné rovině.

Rovněž slovní hodnocení, které je ve škole výhradně užíváno, je vhodným a účinným prostředkem k osobnostní výchově žáka. Žák díky slovnímu hodnocení, které vede k autonomnímu hodnocení, postupně nahlíží na své možnosti i schopnosti a samostatně je schopen je následně rozvíjet a uplatňovat.

Osobnostní výchova je součástí všech předmětů. Umělecky pojaté vyučování a důraz na kreativitu a samostatnost, psychohygienu a seberegulaci jak v praktických životních situacích v rámci výuky i školy, tak setkáváním se s příklady příběhů osobností i lidských společenství v rámci přírodovědných, humanitních i uměleckých předmětů, přináší žákům širokou zkušenost, která vede k sebepoznání.

Rovněž o morální rozvoj žáků je pečováno velmi důsledně. V rámci vyprávěcí látky, která prostupuje všemi ročníky, jsou v průběhu celého základního vzdělávání vyprávěny příběhy, ve kterých má žák možnost se setkat s obrazy jedinců, kteří ve svém životě museli překonávat nejrozumnější překážky, a tak dozrávali k morálnímu obrazu člověka jako takového.

V rámci celého výchovně vzdělávacího procesu jsou žáci vedeni k posilování vůle, ke korektnímu jednání a chování. Třídní učitelé, kteří své žáky doprovázejí po celou dobu jejich školní docházky, dbají na to, aby svým žákům byli přirozenými vzory ve všech směrech - včetně morálních vlastností.

Závazné zařazení průřezového tématu a podtémat do učebních osnov¹:

1. Stupeň

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
rozvoj schopností poznávání	ČJ (zraková percepce, rozvoj pozornosti)				
sebepoznání a sebepojetí		ČJ (bajky a legendy)			
seberegulace a sebeorganizace			ČJ (Starý zákon)		Projekt Olympijské hry
psychohygiena					
kreativita					
poznávání lidí kolem sebe					
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
mezilidské vztahy				ČajS	
komunikace					ČajS
kooperace a kompetice			Projekt Stavba domu Od zrníčka po chléb		Projekt Olympijské hry
řešení problémů a rozhodování			Projekt Stavba domu		
hodnoty, postoje, praktická etika					

¹ V rámci předmětů ČajS a ČaSpol. Možná spolupráce například ve spolupráci se Školou hodnotového vzdělávání [Cyril Mooney Education, z.s.](#) nebo s [Člověkem v tísní o.p.s.](#)

2. Stupeň

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
rozvoj schopností poznávání			ČJ (temperamenty)	
sebepoznání a sebepojetí		ČJ (bajky a legendy)		
seberegulace a sebeorganizace				
psychohygiena		TV relaxační aktivity		
kreativita			Čl. a spol. Divadelní epocha	
poznávání lidí kolem sebe	Čl. a spol.			
mezilidské vztahy				
komunikace				
kooperace a kompetice	Projekt Rytířská slavnost		Čl. a spol. Divadelní epocha	
řešení problémů a rozhodování			Čl. a spol. Divadelní epocha	
hodnoty, postoje, praktická etika	Čl. a spol. Řím – rétorika, argumentace			

- **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS) a Multikulturní výchova (MKV)**

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a Multikulturní výchova jsou součástí mnoha předmětů s důrazem na utváření osobnosti člověka, který chápe globální problémy a trendy, různá hlediska a úhly pohledu, toleruje lidi z různých kultur, s jiným vyznáním a jiným světovým názorem a váží si jich.

Na 1. stupni se Žáci seznamují s různorodým prostředím a multikulturními rozdíly mezi národy i jednotlivci prostřednictvím dramatické výchovy, která bezprostředně navazuje na vyprávěcí látku jednotlivých tříd. Ve 2. ročníku učitel Žákům vypráví o životě světců z celé Evropy, jejich zvláštnostech i sociálně kulturním prostředí, ve 3. třídě si Žáci vypráví příběhy Starého zákona, ve 4. ročníku pak severskou Eddu a vyprávění o Vikinzích, na ně pak v 5. ročníku navazuje v rámci předmětu Člověk a svět dějepisný výklad a prožitek starověkých kulturních epoch Indie, Babylónie, Egypta a starověkého Řecka. V rámci této vyučovací látky mohou Žáci prožít multikulturní rozdíly člověka pocházejícího z různých kulturních, historických i společenských okolností. Díky širokým mezipředmětovým vazbám a zpracování výše zmíněných témat v uměleckých předmětech i v epochách mají Žáci v rámci přirozeného prožitkově naučného procesu možnost prožít jak vazby a multikulturní diferenci odlišných národů a jednotlivců, tak poznávání jednotlivých zemí, jejich vzájemných souvislostí či rozdílů.

Ve vyšších ročnících je toto téma nadále integrováno a intenzivně rozvíjeno jak ve vyprávěcí látce, tak v odborné tematice, která úzce prolíná s humanistickými i přírodovědnými předměty - dějepisu, zeměpisu, biologie, chemie, fyziky - i předměty uměleckými - hudební výchova, výtvarná výchova, dějiny umění, dramatická výchova atd. V rámci těchto předmětů a projektů s nimi spojených se Žáci učí rozlišovat minulé i současné kultury a společenství, život člověka v jeho specifickém prostředí, učí se rozumět odlišnostem nejrozumnějších kultur na základě chápání jednotlivce, jeho sociokulturního okolí i dějinných souvislostí a tvořit si na základě sledovaných specifických fenoménů vlastní úsudek a názor na danou tematiku, aktivně a tvůrčím způsobem přistupovat k problematice multikulturních rozdílů a myšlení v globálních souvislostech.

Další oblastí, která integruje Multikulturní výchovu a Výchovu k myšlení v evropských a globálních souvislostech jsou cizí jazyky, od prvních ročníků se Žáci učí díky vnímání a aktivnímu užívání cizího jazyka seznámit se s kulturou tohoto jazyka nejprve na úrovni prožitku a citu. Ve vyšších ročnících se Žáci seznamují s konkrétními sociokulturními a geografickými realitami anglofonních a německy mluvících zemí, jejich odlišností – a to např. i prostřednictvím odlišnosti gramatických struktur. Některé ročníky jsou v rámci projektů již od nejnižších tříd v aktivním spojení s partnerskými třídami v zahraničí, na 2. stupni pak mohou probíhat výměnné pobyty, kde Žáci zažijí rozdílnost kultur, různorodost v myšlení a životě těchto zemí.

Multikulturní výchova probíhá též přímo v sociálním procesu školy a jednotlivých tříd. Jednak školu navštěvují Žáci rodičů z cizích zemí, jiné barvy pleti, jednak je v rámci tříd zastoupeno široké spektrum sociokulturních vrstev společnosti, jednotliví Žáci mají své speciální vzdělávací potřeby. Žáci se tak učí poznávat různorodost zvyků, chování, podoby, schopností a možností prostřednictvím přímého sociálního kontaktu - tuto různorodost vnímat jako přirozenou a zároveň nacházet maličkosti, které mají jednotliví lidé společné a na těch pak stavět při vzájemné komunikaci.

Závazné zařazení průřezového tématu a podtémat do učebních osnov:

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Evropa a svět nás zajímá.	Čl. a jeho svět Naše vlast, Střední Evropa	AJ, NJ			
Objevujeme Evropu a svět.			Čl. a spol. Zámořské objevy		
Jsme Evropané.					Čl. a spol. Zpětný pohled na klíčové události dějin (z pohledu Evropana).

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA²	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
kulturní difference	Čl. a spol.				
lidské vztahy		Čl. a spol.			
etnický původ					Čl. a spol.
multikulturalita					Čl. a spol.
princip sociálního smíru a solidarity					Čl. a spol.

- Environmentální výchova (EV)**

Z hlediska waldorfské pedagogiky je environmentální výchova považována za nezbytnou součást výuky a je aktivně uplatňována v různých činnostech, které vedou žáka k uvědomění si sounáležitosti s přírodou, jejími ději a procesy a k vědomí zodpovědnosti za vlastní postoj a vztah ke světu kolem nás i směru jeho vývoje.

Kromě dílčích prvků předmětu Člověk a svět, který probíhá již od prvního ročníku waldorfské školy a to zpravidla v reálném světě v okolí školy, se žáci seznamují s přírodou a jejími procesy jak prostřednictvím vypravování obrazných příběhů o přírodě a jejích procesech, tak i sledováním vnějších přírodních dějů v

² Tématické hodiny ve spolupráci s [Amnesty International Česká republika, z.s.](#) nebo s [Člověkem v tísní o.p.s.](#)

koloběhu roku v rámci slavností. Dále pak je environmentální výchova kultivována prostřednictvím příběhů zvířat i lidí, kteří měli ve světě bájném či reálném mimořádný vztah k přírodě, jejím dějům i k živým tvorům.

Z konkrétních praktických projektů v přírodě je to např. epocha polních prací (3.třída), v níž škola spolupracuje se statky ekologického hospodářství. Žáci se učí pozorovat koloběh procesu růstu od zasetí zrna, přes péči o pole a jeho okolí, po sklizeň, mlácení obilí, zpracování mouky a pečení chleba. Poznávají praktickou zemědělskou činnost. Epochu polních prací následuje epocha stavby domku a epocha řemesel, která se opět úzce dotýká vztahu k okolnímu prostředí. Ve vyšších ročnících environmentální výchova přirozeně prostupuje předměty oblasti přírodovědných i humanitních předmětů a naplňuje též rámec předmětů Člověk a svět práce a pěstitelství a je tématem nejruznějších projektů.

Závazné zařazení průřezového tématu a podtémat do učebních osnov:

ENVIROMENTÁLNÍ VÝCHOVA	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Ekosystém					
základní podmínky života			Projekt Od zrníčka po chléb (voda, vzduch, půda)		
lidské aktivity a jejich vliv na životní prostředí					
vztah člověka k prostředí					

ENVIROMENTÁLNÍ VÝCHOVA	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Ekosystém	Nauka o přír. Kvetoucí rostliny a hmyzí společenstva			
základní podmínky života				
lidské aktivity a jejich vliv na životní prostředí		Nauka o přír. (cvičná hodina)		
vztah člověka k prostředí		Nauka o přír. (cvičná hodina)		

- **Výchova demokratického občana (VDO)**

Téma výchovy demokratického občana prostupuje především předměty 2. stupně, které svou tematikou vytváří příznivou půdu pro jeho hlubší zpracování (Český jazyk, Člověk a společnost). V rámci těchto předmětů se mohou Žáci seznámit s dějinnými, geografickými a obsahovými souvislostmi vzniku demokratického systému i systémů odlišných, naučí se v tématu orientovat a zaujmout k dané tematice osobní svobodný postoj.

Kromě pokrytí tématu ve výše zmíněných předmětech mohou Žáci naší školy již v průběhu celé školní docházky zažít jeho praktické využití v rámci organizace školy. Ve škole je nastavena úzká spolupráce s rodiči žáků – m. j. i pracovní skupina pro přípravu a organizaci školních slavností. Žáci jsou učiteli podporováni v aktivní účasti na přípravách těchto akcí a mohou také bezprostředně zažít aktivní účast svých rodičů na přípravě dlouhodobých projektů a akcí, jako jsou např. každoroční vánoční a velikonoční jarmarky, slavnosti, oslavy významných výročí ČR a jiné projekty. Tyto projekty jsou organizačně značně náročné a Žáci se učí v procesu přípravy, organizace a spolurozhodování.

Systém pracovních skupin či „kruhů“ je pak možno ve třídách 2. stupně (a v určité míře i na stupni 1.) využít v rámci školních projektů jako je např. v 5. třídě organizace olympijských her či v 8. třídě organizace a provedení divadelního představení (od oslovení divadel, po zajištění kostýmů, choreografie, produkce až k vystoupení). V těchto projektech mají Žáci možnost výše zmíněný systém organizace vyzkoušet v praxi a tak se „na vlastní kůži“ seznámit s možnými úskalími, pozitivy i negativy. Každý týden probíhají navíc tzv. třídní ranní kruhy, kde si Žáci společně se svou třídní učitelkou sdílejí své příběhy, otázky atp., čímž se vzájemně, naprosto přirozeně, obohacují v oblasti postojů a hodnot.

V oblasti „Výchova demokratického občana“ slouží Žákům naší waldorfské školy dále stálý příklad systému vedení a organizace školy, který se přímo odráží do systému vedení jednotlivých tříd. Vedení školy se skládá z pozice ředitele, jeho zástupce, kolegia pedagogů a pracovních skupin, které se zabývají specifickou pedagogicko-personálně-organizační tematikou. Kolegium pedagogů se schází 1x týdně ke společné konferenci, proces rozhodování k daným tématům a problémům probíhá na základech principů rovnosti a demokracie. Intenzita setkávání a práce pedagogického kolegia umožňuje povědomí všech pedagogů o celku školy a dění v jednotlivých třídách. Tento systém prostupuje veškerý život školy.

Všechny tyto aspekty Žáci zažívají v každodenním životě školy a posilují jejich kompetence v rámci tohoto průřezového tématu.

Závazné zařazení průřezového tématu a podtémat do učebních osnov:

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
občanská společnost a škola				ČajS Vlastivěda	

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
občan, občanská společnost a stát				Čl. a spol. (cvičná hodina)
formy participace občanů v politickém životě				Čl. a spol. (cvičná hodina)
principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování				Čl. a spol. (cvičná hodina)

• Mediální výchova (MV)

Mediální výchova má vést k získání mediální gramotnosti, která je důležitou sociální dovedností, díky níž jsme schopni se podílet na fungování demokratické společnosti - vede k aktivní konstrukci a změně společnosti. Proto velmi závisí na klimatu školy a pedagogické praxi. Pokud směřujeme k výchově svobodných a zodpovědných osobností, musíme k nim odpočátku tak přistupovat a dávat jim prostor k tomu být jiní. Učitelé konstruují spolu s žáky vědění o médiích prostřednictvím přímého kontaktu s médii, v situacích dávajících prostor uvědomit si sociální kontext užívání médií a sebe jako aktéra takových situací, v dialogu o individuálním vímání médií, chápáním kritického myšlení jako prostředku vedoucího k autonomii a angažovanosti dětí.

Mediální výchova prolíná mnoha různými okruhy učebního plánu - humanitními, přírodovědnými i umělecky zaměřenými předměty. Ve výuce se vždy učitel snaží vycházet z aktuální situace ve světě kolem nás, z konkrétních zážitků a otázek žáků a bezprostředních událostí. Společným pozorováním a zkoumáním mediálních jevů pak žáci spolu s učitelem docházejí k všeobecným zákonitostem, které tuto oblast určují a k jejich možnému dopadu na jednotlivce i společnost. V posledním ročníku je pak kladen důraz na analýzu souvislostí mezi působením médií a vývojem společenských událostí, kromě jiného se mediální výchově cíleně věnuje v 9. ročníku cvičná hodina předmětu Člověk a společnost. Praktickým činností dává prostor Epocha divadla v 8. ročníku - žáci si prakticky osvojí nejen fungování reklamy (propagace představení), ale i vnitřní život konkrétního média (časopis), které má své specifické hierarchizované prostředí, vnitřní mechanismy, normy, rituály a společenské funkce.

Závazné zařazení průřezového tématu a podtémat do učebních osnov:

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
kritické čtení a vnímání mediálních sdělení					ČJ
interpretace vztahu mediálního sdělení a reality					Čl. a spol. (světové války, moderní dějiny)
stavba mediálních sdělení				ČJ (reportáž, teorie)	
vnímání autora mediálních sdělení					Čl. a spol. (cvičná hodina)
fungování a vliv médií ve společnosti	Inf.				Inf. Čl. a spol. (cvičná hodina)
tvorba mediálních sdělení					Čl. a spol. (cvičná hodina)
práce v realizačním týmu				Čl. a spol. (školní časopis; vazba na divadelní epochu)	

6.1. VYPRÁVĚCÍ LÁTKA – specifické průřezové téma

Výchovně vzdělávací proces na waldorfské škole je charakterizován mimo jiné i vyprávěcími obsahy, které vždy po celý rok žáky v daných ročnících v rámci epoch provázejí. Tato vyprávěcí část respektuje období, ve kterém se žáci právě nacházejí a měla by jim být zdrojem poznání lidské kultury, a zároveň pokladnicí, ve které hledají odpovědi na otázky, které ve svém životě právě řeší. Žáci se prostřednictvím příběhů vyprávěných učitelem, a později i četby, vžívají do dějů a do osudů postav pohádkových, mytických, smyšlených i historických, čímž získávají formou obrazů živé povědomí o hodnotách, morálních zásadách a kulturně-historickém vývoji lidské společnosti, které se jim stává nástrojem rozvíje vlastní osobnosti a poznávání sebe sama i druhých. Vyprávěcí látka navíc není jen prostředkem k poznávání kultury vlastní, ale stává se prvním mostem k ostatním kulturám světa do té doby, než si člověk osvojí další cizí jazyk. Žáci si při práci s národní a světovou literaturou mohou uvědomit rozdíly, ale i souvislosti mezi kulturou ostatních národů a kulturou vlastní.

Mezi sedmým a čtrnáctým rokem věku dítěte uvádíme do harmonického spojení myšlení, citění a vůli, a tak v nitru člověka podporujeme morální a mravní lidský charakter. Cílem výchovy je pozvednout člověka nad jeho podstatu danou přírodou, aby byl později schopen sebevýchovy. Tomuto cíli slouží právě vyprávěcí látka, která se liší dle vývojových potřeb dítěte a tematicky provází každý ročník:

ROČNÍK	VYPRÁVĚCÍ LÁTKA
1.	Pohádky.
2.	Legendy o svatých, bajky.
3.	Geneze a Starý zákon.
4.	Severské mytologie.
5.	Indická, perská, egyptská a řecká mytologie a přechází se postupně k výkladu dějinných událostí a souvislostí.
6.	Starověký Řím a přechází se k výkladu dějin období římské kultury s přesahem do středověku.
7.	Cestopisy a životopisy objevitelů nových světadílů.
8.	Osudové okamžiky v životopisech slavných lidí i literárních postav.

9.	Životopisy géniů lidstva a žáci se snaží naplnit svou touhu po uskutečňování ideálů.
----	--

4. HODNOCENÍ ŽÁKŮ

Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy

Hodnocení žáků ve všech ročnících a ve všech předmětech má formu slovního hodnocení.

Škola převede slovní hodnocení do klasifikace v těchto případech:

- přestup žáka na jinou školu, která hodnotí odlišným způsobem, na základě žádosti této školy nebo zákonného zástupce žáka,
- pro potřeby přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání před ukončením základního vzdělávání (víceletá gymnázia),
- od 8. ročníku ve formě doprovodného známkového hodnocení pro potřeby přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání

Obecné rysy hodnocení

Hodnocení žáka učitelem

- je založeno na vědomí provázanosti výchovy a vzdělávání,
- vychází z pozorování a poznávání dítěte,
- důsledně uplatňuje individuální a osobnostní přístup,
- odráží vývojové zákonitosti jednotlivých věkových stupňů a respektuje přirozený rozvoj schopností sebehodnocení,
- klade důraz na funkci výchovnou, informační, motivační, sociální,
- vyhýbá se funkci selektivní (srovnávání žáků mezi sebou).

Předmět a kritéria hodnocení

Učitel sleduje celkový vývoj osobnosti žáka, utváření jeho charakteru, mravní, hodnotovou i společensko-občanskou vyzrálост, jakož i rozvoj obecných vlastností a poznávacích sil žákovy osobnosti. Obsah vzdělávání, osvojování poznatků, znalost faktů a s nimi spojených dílčích dovedností a návyků je chápána jako prostředek rozvoje osobnosti.

Do hodnocení se promítá píle, aktivita žáka a jeho zodpovědný přístup ke vzdělávání, zohledňují se i souvislosti, které mohou ovlivnit jeho výkon. Jeho součástí mohou být i perspektivy pro další rozvoj žáka, zdůvodnění hodnocení a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům a jak je překonávat.

Hodnocení se zaměřuje na celkový rozvoj žáka v těchto oblastech:

- oblast myšlenkově poznávací,
- oblast citově prožitková,
- oblast činnostně volní.

Hodnocení je formulováno tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům a klíčovým kompetencím jednotlivých předmětů.

2.1. Kritéria hodnocení od 1. do 7. ročníku

Na prvním stupni základní školy má hodnocení ráz především pedagogicko-diagnostický, nejsou tedy pro něj

stanovena konkrétní kritéria. Takové hodnocení je primárně adresováno zákonným zástupcům žáka; je však psáno v jazyce přiměřeném věku žáka a ve 2. osobě jednotného čísla (žáka oslovujeme úředním tvarem jeho jména). Pro případ převodu slovního hodnocení na klasifikaci postupuje učitel v souladu s kritérii pro převod slovního hodnocení na klasifikaci, která jsou součástí školního řádu. Znamky navrhuje učitelé jednotlivých předmětů na základě svých podkladů pro slovní hodnocení a v souladu s nimi. Převod slovního hodnocení na klasifikaci projednává a schvaluje kolegium učitelů na návrh třídního učitele.

2.2. Kritéria hodnocení v 8. a 9. ročníku

Od 8. ročníku základní školy je hodnocení adresováno primárně žákovi. Vedle slovního hodnocení je zaváděno doprovodné známkové hodnocení - jeho východiskem jsou předem daná kritéria pro převod slovního hodnocení na klasifikaci. Toto hodnocení má především motivační charakter, je využíváno v rámci pohovorů s žáky a jejich zákonnými zástupci a slouží jako zpětná vazba žákovy práce, jako podklad pro jednání s výchovným poradcem v rámci kariérového poradenství, i pro potřeby přijímacího řízení na střední školy. S kritérii hodnocení jsou žáci i jejich zákonní zástupci seznamováni na začátku každého školního roku. Doprovodné známkové hodnocení určuje učitel daného předmětu na základě pohovoru s žákem, před pololetní klasifikací i za účasti jeho zákonného zástupce.

Zásady pro používání slovního hodnocení

- Slovní hodnocení učitelů v jednotlivých předmětech se soustřeďuje zejména na vývoj a dosažený stav žákových dovedností, míru jeho motivace k učení, píle během vyučování i v domácí přípravě, přičemž je rozhodující zhodnocení žákových možností.
- V případě, že na jeden předmět vyučuje žáka více učitelů, píše hodnocení jeden z učitelů po vzájemné dohodě.
- Žáci vzdělávaní dle IVP jsou hodnoceni v souladu s individuálním vzdělávacím programem.
- Hodnocení z chování navrhuje třídní učitel po projednání s učiteli, kteří ve třídě vyučují.
- Nedostatky v chování žáků se projednávají v kolegiu učitelů. Přijaté výchovné opatření a jeho zdůvodnění je součástí zápisu.
- V průběhu školního roku jsou rodiče žáka pravidelně informováni třídním učitelem a učiteli jednotlivých předmětů o prospěchu žáka – pravidelnými zprávami v žákovském sešitě (od 2. ročníku - vždy po ukončení epochy a 1x za čtvrtletí z výuky jazyků). Další informace o průběhu vzdělávání žáků (m.j. i z umělecky zaměřených předmětů, tělesné výchovy atp.) dostávají rodiče na třídních schůzkách, v konzultačních hodinách třídního učitele, nebo v jiný den, po dohodě s třídním učitelem žáka.
- V případě mimořádného zhoršení prospěchu nebo chování žáka informuje učitel bezprostředně rodiče žáka (osobně, zápisem do žákovského sešitu, případně telefonicky) a v případě potřeby iniciuje schůzku, ze které je pořízen zápis (zakládá se do dokumentace žáka). Tyto případy se projednávají na kolegiu.

Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání a chování žáků jsou podrobněji rozpracována v platném školním řádu.

5. UČEBNÍ PLÁN

5.1. POZNÁMKY K UČEBNÍMU PLÁNU

- Výuka je ve všech ročnících rozepsána na 36 týdnů školního roku.
- Epoque je realizována v rozsahu 12 hodin týdně (108 minut = 2,4 vyučovací hod. denně každé ráno).
- Epoque je v učebním plánu realizována v třítydenních cyklech (3 týdny epochy = v průměru 1 hodina týdně příslušné vzdělávací oblasti).
- Epoque je integrovaný předmět, který přirozeně slučuje níže uvedené vzdělávací oblasti v různých poměrech v jednotlivých ročnících.
- Epochové předměty pro 1. stupeň - Český jazyk a literatura, Matematika, Člověk a jeho svět.
- Epochové předměty pro 2. stupeň - Český jazyk a literatura, Matematika, Člověk a společnost, Nauka o přírodě.
- Pro každý ročník si třídní učitel zpracovává plán epoch. Pro takový plán epoch je závazná hodinová dotace jednotlivých předmětů i jejich obsahová náplň dle předmětové části ŠVP.
- Ostatní předměty jsou realizovány v jednotlivých vyučovacích jednotkách po celý školní rok (45 minut / jednotka):
Ostatní předměty 1. i 2. stupeň – Anglický jazyk, Německý jazyk, Hudební výchova, Pracovní výchova, Výtvarná výchova, Tělesná výchova, Informatika.
- Cvičební hodiny jsou realizovány v jednotlivých vyučovacích jednotkách po celý školní rok (45 minut / jednotka) a podporují předměty vyučované epochově.
- Jako Cizí jazyk se vyučuje Anglický jazyk (od 1. ročníku), jako druhý cizí jazyk Německý jazyk (od 3. ročníku).
- V prvních třech ročnících je v rámci předmětu Český jazyk a literatura vyučováno tzv. kreslení forem - je využíváno pro přípravu psacího písma a uvolnění ruky pro psaní. Ve vyšších ročnících jsou formy stále složitější. Rozvíjejí cit pro prostorovou kompozici, osovou symetrii, geometrickou představivost, pravolevou orientaci i estetické cítění. Proto je od 4. ročníku Kreslení forem zařazeno do oblasti Umění a kultura, předmětu Výtvarná výchova. Od 6. ročníku se stává kreslení forem součástí geometrie.
- Součástí Tělesné výchovy je pohybové umění zvané Eurytmie nebo jeho prvky - www.eurytmie.cz.

Abecední přehled používaných zkratk předmětů:

AJ - Anglický jazyk

NJ – Německý jazyk

ČJ – Český jazyk

ČaJS – Člověk a jeho svět

Čl. a spol. – Člověk a společnost

NoP – Nauka o přírodě

M – Matematika

INF – Informatika

HV- Hudební výchova

VV – Výtvarná výchova

TV – Tělesná výchova

PV – Pracovní výchova

Z obsahového hlediska jsou jednotlivé předměty podrobně popsány v Předmětové části ŠVP.

5.2. TABELACE UČEBNÍHO PLÁNU

Přehledně je učební plán rozpracován v níže uvedených tabulkách, které jsou součástí ŠVP:

Příloha č. 3 - Týdenní hodinová dotace pro druhý stupeň, rozdělení na epochy a vedlejší hodiny													
		Celkem	ČJ	M	AJ	NJ	Čl. a spol.	NoP	Inf	HV	VV	PV	TV
6. třída	týdny epochy	36	9	9			6	12					
	vedlejší hod.	18	1	2	3	2	1			2	2	2	3
	členění podle RVP		ČJ	M	AJ	NJ	D+VO	ČaPř	Inf	HV+VV	HV+VV	ČaSP	TV
	celkem h/týd (RVP)	30	4	5	3	2	3	4	0	2	2	2	3
7. třída	týdny epochy	36	9	6			3	18					
	vedlejší hod.	18	1	2	3	2		1	1	1	2	2	3
	členění podle RVP		ČJ	M	AJ	NJ	D+VO	ČaPř	Inf	HV+VV	HV+VV	ČaSP	TV
	celkem h/týd (RVP)	30	4	4	3	2	1	7	1	1	2	2	3
8. třída	týdny epochy	36	6	6			9	15					
	vedlejší hod.	18	2	2	3	2			1	1	2	2	3
	členění podle RVP		ČJ	M	AJ	NJ	D+VO	ČaPř	Inf	HV+VV	HV+VV	ČaSP	TV

	celkem h/týd (RVP)	30	4	4	3	2	3	5	1	1	2	2	3
9. třída	týdny epochy	36	6	6			9	15					
	vedlejší hod.	20	3	3	3	2	1		2	1	1	1	3
	členění podle RVP		ČJ	M	AJ	NJ	D+VO	ČaPř	Inf	HV+VV	HV+VV	ČaSP	TV
	celkem h/týd (RVP)	32	4	4	3	2	4	5	2	1	2	2	3
	CELKEM	122	16	17	12	8	11	21	4	5	8	8	12

Pozn.: U epoch se jedná o průměrnou týdenní hodinovou dotaci za daný ročník

Příloha č. 2 - Rozdělení do vzdělávacích oborů nebo vzdělávacích oblastí podle povinné dotace dle RVP pro 1. Stupeň

	Jazyk a jazyková komunikace			Matematika a její aplikace	Informatika	Člověk a jeho svět	Umění a kultura	Člověk a zdraví	Člověk a svět práce
CELKEM	Český jazyk a literatura	cizí jazyk (AJ)	cizí jazyk (NJ)	Matematika	Informatika	Člověk a jeho svět	Hudební výchova, výtvarná výchova	Tělesná výchova	pracovní výchova
21	7	2	0	4	0	2	2	2	2
22	7	2	0	4	0	2	3	2	2
25	8	2	2	5	0	2	2	2	2
25	6	2	2	5	0	3	3	2	2
24	7	2	2	5	1	2	2	2	1
118	35	10	6	23	2	11	12	10	9
Bez disponibilních hodin	33	9	0	20	2	11	12	10	5
Disponibilní hodiny 16	2	1	6	3	0	0	0	0	4

Příloha č. 3 - Týdenní hodinová dotace pro druhý stupeň, rozdělení na epochy a vedlejší hodiny

		Celkem	ČJ	M	AJ	NJ	Čl. a spol.	NoP	Inf	HV	VV	PV	TV
6. třída	týdny epochy	36	9	9			6	12					
	vedlejší hod.	18	1	2	3	2	1			2	2	2	3
	členění podle RVP		ČJ	M	AJ	NJ	D+VO	ČaPř	Inf	HV+VV	HV+VV	ČaSP	TV
	celkem h/týd (RVP)	30	4	5	3	2	3	4	0	2	2	2	3
7. třída	týdny epochy	36	9	6			3	18					
	vedlejší hod.	18	1	2	3	2		1	1	1	2	2	3
	členění podle RVP		ČJ	M	AJ	NJ	D+VO	ČaPř	Inf	HV+VV	HV+VV	ČaSP	TV
	celkem h/týd (RVP)	30	4	4	3	2	1	7	1	1	2	2	3
8. třída	týdny epochy	36	6	6			9	15					
	vedlejší hod.	18	2	2	3	2			1	1	2	2	3
	členění podle RVP		ČJ	M	AJ	NJ	D+VO	ČaPř	Inf	HV+VV	HV+VV	ČaSP	TV
	celkem h/týd (RVP)	30	4	4	3	2	3	5	1	1	2	2	3
9. třída	týdny epochy	36	6	6			9	15					
	vedlejší hod.	20	2	2	3	2	1		2	1	2	2	3
	členění podle RVP		ČJ	M	AJ	NJ	D+VO	ČaPř	Inf	HV+VV	HV+VV	ČaSP	TV
	celkem h/týd (RVP)	32	4	4	3	2	4	5	2	1	2	2	3
CELKEM		122	16	17	12	8	11	21	4	5	8	8	12

Pozn.: U epoch se jedná o průměrnou týdenní hodinovou dotaci za daný ročník

Příloha č. 4 - Rozdělení do vzdělávacích oborů nebo vzdělávacích oblastí podle povinné dotace dle RVP pro 2. stupeň

		Jazyk a jazyková komunikace			Matematika a její aplikace	Informatika	Člověk a společnost	Člověk a příroda	Umění a kultura	Člověk a zdraví	Člověk a svět práce	
	CELKEM	Český jazyk a literatura	Cizí jazyk (AJ)	Druhý cizí jazyk (NJ)	Matematika	Informatika	Dějepis a vých. k občanství	Člověk a příroda	Hudební výchova, výtvarná výchova	Tělesná výchova	Pracovní výchova	
6. třída	30	4	3	2	5	0	3	4	4	3	2	
7. třída	30	4	3	2	4	1	1	7	3	3	2	
8. třída	30	4	3	2	4	1	3	5	3	3	2	
9. třída	32	4	3	2	4	2	4	5	3	3	2	
CELKEM do RVP	122	16	12	8	17	4	11	21	13	12	8	122
RVP povinnost	122	15	12	6	15	4	10	20	9	10	3	
Disponibilní - 18		1	0	2	2	0	1	1	4	2	5	18

ČÁST II – PŘEDMĚTOVÁ ČÁST (učební osnovy)